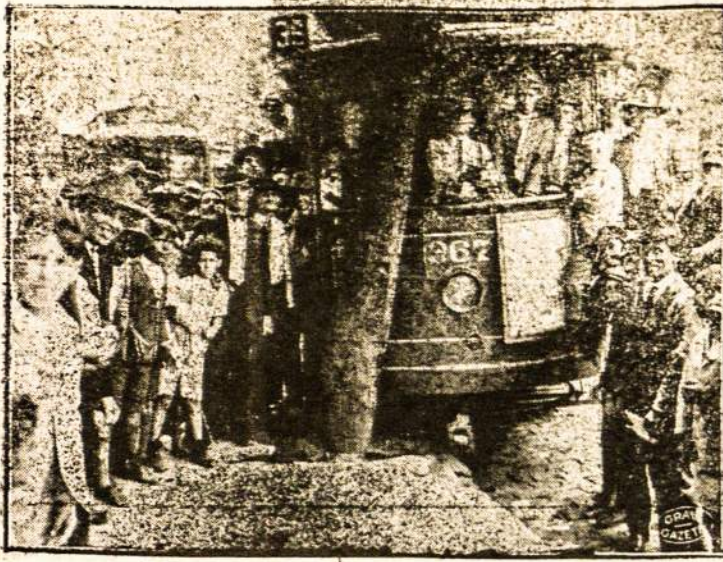

JORNAL LITHUANO LIETUVIS BRAZILIJOJ

I METAI Direkcija: St. Puišys, J. Šitickas CONCEIÇÃO, 1929 m. 10 d. vasario (sekundienis) Ats. Red. J. Rūškys 5 Nr.
Red. ir adm. būstinė R. da CONCEIÇÃO 75 nr. Telef. 4-0896. Lietuvis Brazilijoje, Caixa Postal 3311 S. Paulo

Ginčų sukury.

Taip trumpu laiku nedidelė lietuvių kolonija Brazilijoje sugebėjo sukurti savo spaudą gana plačiame mastabe. Vos dar tik metai atgal mes neturėjome Brazilijoje nei vieno spaudinto žodžio, o jau šiandien mes matome net tris laikraščius ir kalendorius.

Gal būt, kad laikraščių turime net per daug, nes jiems nėra tiek daug skaitytojų, bet jie gyuoja ir tai yra mūsų kultūros kuriuvis ir progresas.

Jau šiandien atvykęs Brazilijon lietuvis ir pasiskaitęs laikraščius, gali turėti pilną vaizdą mūsų kolonijos gyvenimo, bet vienas apgailėtinas ir neigiamas dalykas, kad mūsų toje naujoje spaudoje pasireiškė gimtas lietuviams paprotytys ginčytis, šmeižti vienas kitą ir betiksliai kelti visokį purva viešumon.

Mūsų laikraščiai pasiekia visus pasaulio kampus, juos skaito ne tik lietuviai, bet ir kitataučiai ir mes pasirodome visiems, ant kiek esamė dar jauni ir nepribrendę visuomeniniame gyvenime.

Pilnai suprantami ir pateisinami ginčai buvo per spaudą Lietuvoje prieš seimo rinkimus; tai buvo politiniai ginčai atskirų žmonių grupių, turinčių savas atskiras krašto valdymo programas ir trokštančių valdžios, bet šiandien Brazilijoje mes galime būti tik lietuviams ir todėl politiniai ginčai mums ne taip svarbūs.

Tad ko ginčytis? Tai atsakyti nesunku kiekvienam, pasiskaitęs visus lietuviškus laikraščius, darosi aišku, dėl ko kyla ginčai. Jog tik iš pavydo ir konkurencijos.

Visiems yra žinoma, kad kai kurie atskiri asmenys, turį šiek tiek kapitalą varo komerciją. Turi savo kontorą, parduavinę laivakortes, žemės sklypus, daro kolonizaciją ir t. t.

Kiekviena tokia įstaiga giria savo proke, kiekviena nori turėti daugiau klientų, daugiau parduoti ir daugiau turėti iš to mūdė.

Tai kiekvienam suprantamas grynai komercijinis tikslas.

Tokiū būdu visos tos rūšies įstaigos konkuruoja tarp savęs, bet ne visos vienodai veikia ir ne visos turi vienodą visuomenės pasitikėjimą, o nuo to priklauso ir jų gyvenimas.

Galų gale viena įstaiga matydama, kad antra tos pat rūšies įstaiga turi daugiau klientų ir ju reikalinga gėriau, pradeda pavydėti ir niekinti kitą, o iš čia ir kyla visi ginčai spaudoje ir net atskirų asmenų šmeižtai teisybės ir neteisybės keliu iki aukščiausio laipsnio

NELAIMĖ SU BONDE

Perėta savaitę gatvėje Con-solação įvyko nelaimė su bonde N 36, kuri ėjo visu smarkumu ir užsisukime nuėjo nuo bėgių. Motorneiro (mašinistas) nesugebėjo greitai sustabdyti ir todėl dar iš inercijos pati bondė ėjo ir užvažiavo ant medžio. Dedamos fotografijos rodo šios nelaimės vaizdą.

Pasibaigė laimingai, aukų nėra.

Kiek dienų vienas Amerikos jaunuolis gyveno dra?

1927 m. jaunuolis Karolis Lindbergas, kurio tėvai atvyko Amerikon iš Švedijos yra be jokios abejonės Amerikos jaunimo mėgiamiausias žmogus. Jis blaivus, darbštus, visuomet optimistas. Jam terūpi vis naujus karzygiškus darbus atlikti, kuriais jis neša savo tėvynės vardą į visą pasauli ir jį aukština visos žmogijos akyse. Šitas vienas pavyzdys rodo, kad šios dienos jaunimas nėra toks nupuoles, pasenęs, surūgęs, kaip kiti mėgsta tvirtinti, juk Lindbergas yra XX-ojo šimtmečio, t. y. mūsų dienų, vaikas. Ko niekas lig šiol nepadarė, tai padarė šiu dienų jaunuolis! Kiek jam reikėjo energijos vienam lėkti per platųjį okeaną, kiek išvermės, kiek aklumo, kiek mokslo!

„Lind“ — kaip jį vadina amerikoniai — Atlantikos perlekimo nepasitenkino, nes praėitų metų gruodžio mėn. 14 d. iš naujo rengėsi į žygį. Aplankė savo lėktuvu visas Vidurinės Amerikos valstybes Kelionė pasibaigė vasario mėn. 13 d. Per visą laiką lėkė apie 16,000 kl. viso labo ore išbuvo 468 valandas

TAUTIEČIAI!

Jeigu norite žinoti, kas yra Lietuvoje, kas girdėti pasaulyje, kaip gyvena lietuviai išsiviečiai Brazilijoje, Argentinoje ir visoje Pietų bei šiaurinėje Amerikoje; jeigu norit susitikti šviesios ateities svetimoje šalyje, jeigu norite kas savaitę turėti įdomių pasiskaitymų, juokų, matyti gražių vaizdelių iš Brazilijos ir Lietuvos, skaitykit „Lietuvių Brazilijoje“.

„Lietuvių Brazilijoje“ yra vienintelis didžiausias Brazilijoje ir visoje Pietų Amerikoje lietuvių paveikluotas laikraštis.

„Lietuvių Brazilijoje“ yra tikriausias kiekvieno lietuvių išsiviečio draugas ir patarėjas. Jis kiekvienam išsiviečiui pagelbės patarimais, nurodymais, kaip elgtis gyvenimo reikaluose, dėdamas atitinkamus straipsnius ir atsakymus į užklaunimus.

„Lietuvių Brazilijoje“ nuolat eis 8 didelio formato puslapiai.

„Lietuvių Brazilijoje“ mielai atvyks svečiuosna viena karą visai veltui, kas tik jį laisuku paprašys.

„Lietuvių Brazilijoje“ yra pigiausias laikraštis, nes čia Brazilijoje ir visoje Pietų Amerikoje metams kainuoja tik 125000, pusei metų 75000 ir 3 mėnesiams 45000.

Užsakant į Lietuvą ar kuria kitą šalį, kaippo dovanų giminiams ir pažistamiems, metama 20\$000.

Užsakant iš Lietuvos ar kitos pasaulio šalies: metams 3 dal. U. S. A.

Užsakymus ir pinigus siuokite tokiu adresu: „Lietuvių Brazilijoje“. Caixa postal 3311. São Paulo.

nepykkančios.

Bet ar tuo keliu pasiekiamas tikslas? Aišku, kad ne.

Jog jeigu vienas kitam duos kartą kumščiu ašim ir gavusis liks dar gyvas tai atikėles duos pirmajam ne kumščiu, bet akmeniu ir nekarta, bet du ir daugiau ir jau iš čia prasidės žūt būtinė kova.

O žiūrint iš pašalies visai neįtralam žmogui tokios peštynės atrodyt nerimtu apsišėkimu ir pas jį liks vien pasipiktinimo jausmas.

Kitam laikraščio skaitytojui visi tokie asmeniškų ginčai visai neįdomūs, ir kas dū matonumais skaityti toki laikraštį, kuris užpildytas vien tik skelbimais ir asmeniškų ginčų straipsniais, žėtinančiais žmogaus vardą.

Daug įvairių prekybos įstaigų mes matome konkuruojančių tarp savęs ir priešingų viena kitai, bet nei viename svetimiečių laikraštyje panašių ginčų ir šmeižtų mes nematome, nes kiekvienam aišku, kad savo priešą galima sukonkuruoti tik gera proke, pigiomis kainomis ir sąžiningu patarnavimu savo klientams. Kiekvienas iš mūsų žino, kad yra negaži ir nepadoru blogai kalbėti apie kitą, bet kodėl daroma kitaip?

Jei ankšta buvo gyventi mūsų tėvynėje — Lietuvoje tai bent jau laisvoje Brazilijoje ribos pačios, todėl vietoje gau-

sinimo laiko šmeižtus rašyti, pravartėtu kurbėti svarbiems mūsų išsiviečių gyvenimo reikalais.

Mums reikia Vienybės, daug organizacinių darbo, mums reikia siekti čia geresnės ateities, o nežūrėti vien tik kaip į lukina čia apsigyvenimą.

Mes turime spaudą ir ją turime naudoti ne tam, kad sukelti neapykantą, jos gana ir be to. Mūsų spauda turi švelninti žmogaus sielą siekti tai, kas kilnu ir vengti, kas yra nepadoru.

Būtu malonu, kad daugiau mūsų jaunos kolonijos spaudoje juodų straipsnių netektų skaityti.

Skaitytojams žodis.

Petras, ruošdamasis sukūkti svečių, atėjo į turgų nupirktos brangios dešros, gero sūrio ir sviesto, ir viską surišę išlėdė, skuba į namus. Kelyje Petras pamatė savo draugą miegantį po medžių pavėsyje, priėjo prie jo, savo pirkinį padėjo, kad kas nepažintų ir jo nepažinti nes nuėjo vienam šaliai savais reikalais. Iš kur buvęs atmintino didelis šuo, skandėslais kvepianti išlėdė įskendo ir nusinešė sau. Grizo tuojau ir Petras. Pirkinio naradę, supyko ant Jono ir nieko jam nesakė, nes dar miegojo, nuėjo tučias savo kelias visiems pasakodamas, kad Jonas vagis. Toks gandas greit pasklydo visoje apylinkėje, ir beveik visi tam patikėjo. Vaikas sutikęs Joną ir tas sau vienas pamanydavo: — „Va, vagis eina!“ — Bet Jonas ilgai nežinoj, kad jis miegodamas liko vagimi. O išgirdęs, labai nuliūdo, nes jautė esąs visai nekaltas. Bet garbė jo jau buvo labai nuplyšusi.

Panašį nelaimę atsitiko ir su „Lietuviu Brazilijoje“, nes pasklido gandas, būk „L. B.“ o aš fašistas, lygiai kaip Jonas vagis. Tas gurbę plėšantis gandas su liaudies neapykanta pasklydo ne todėl, kad šuo nunešė dešrą, bet todėl, kad „L. B.“ buvo patalpinęs straipsnius palankius Lietuvos valdžiai.

Ponei, ir drauguziai, gerbiami skaitytojai, lietuvis motutys ir vaikučiai, neplėškime niekam garbės be reikalo, o „Lietuvį Br.“ mylėkime, nes ji mums labai naudingas!

Lietuva juk mūsų žemelė, ten randas mūsų bočių kapai, ten senelių ir prosenelių lietuviški kaulai rudyji. Ten mūsų gražūs pušynai, dainuojančios lakūnės, žydinti sodnai, kukuojančios gegutės vilioja ir vilios mūsų širdis. Savo tėvyne juk mylime ir mylėsime kol gyvi krutėsime ir čia begyvodami toli nuo savųjų.

O mylėdami savo šlaudinę pastogę, mylėdami bočių šalele, negalime juk purvinti ir valstybės šlovės, kurio vaira nors ir negeistiniai asmenys valdytų, negalime purvinti valstybiu stulpus, nes tėvynė turi priešų, kurie gauda mūsų išmestuosis

Lietuvos žinios

LIETUVA.

Vasario 2 dieną vietos laikraščiuose Vilnoje antrašte „Prisideda tarpusavio karas Lietuvoje“ tokia telegrafo žinia:

Varsovia. 2 (U. P.) Asmenys atleže iš Krūno į šį miestą praneša, kad Lietuvoje kiekviena momentu lukinama suaktyvinti ginkluotų organizacijų „Geležinis Vilkas“ kurie palaikančių Valdimaro partiją su sukilusia, kurie patikio atstatyto iš vietos gener. Plechavičiaus puse.

Antra buvo tokia telegrafo žinia: „Laukiama greito žlugimo diktatoriaus Valdimaro“.

Paryžius. 2. (H). Pranešimai, gauti pastaromis dienomis iš patikimų šaltinių (Bene iš Varšuvos? Red.) davė progos laikraščiu „Temps“ parašyti straipsnį kuriam sakoma, kad Valdemaro valdymo metu Lietuva labai nukentėjusi administratyviai viduj ir Tautų Sąjungos bė Europos akyse. Net patys Lietuvos tautininkai jau negali jai ramiai žiūrėti. Viskas remiama diktatorių ir ginkluota pejega, kuri dabar vaidina svarbiausią vaidmenį Lietuvoje“.

Nuo Red. Perskaičius tas žinias buvo galima išikro laukti kas valanda vis balsesniu naujenu į Lietuvos. Bet j tas žinias, kaip paeinančias iš Varšuvos šaltinių tenka žiūrėti kritiškai.

purvus ir sykis po syki, tais pačiais purvais mėto į tėvynės veidą be pasigėrėjimo. O mums juk liūdna, kuomet tėvynė trėšama ir savųjų ir svetimųjų, mums daug smagiau apie tėvynę pamanyti, kuomet ji ir belta, ir nekaltai, nors svetimųjų akyse.

Mes gyvendami svetimoj šalėlėj ir galvodami sveiku protu, prieinam išva-

Klaipėdos krašte paštininkų sąjunga.

Gruodžio mėnesį įvyko Krantinėje paštininkų Sąjungos suvažiavimas Paštininkai įsigijo savo vėlavą, kurioje užrašyta „Šviesa ir tiesa mūsų žingsnius te lydi“ Suvažiavimą atidarė Klaipėdos krašto gubernatorius Merkys su atainkama paskaita. Reikia pažymėti, kad paštininkų sąjunga turi apie 400 narių.

Suvažiavimui pasibaigus sąjungos nariai išsirikė ir įydmi kariuomenės orkestro nuėjo į kapus, kur uždėjo vainiką žuvusiems už krašto atvadavimą. Ant vainiko kaspinių buvo matyti parašas: „Amžinai dėkingi Klaipėdos krašto paštininkai“.

Redakcijos prierasas.

Nors ši sąjunga ekonominiais klausimais ne visuomet sutinka su Lietuvos valdžios vedama ja politika, tačiau tautiniais klausimais jokių nesutarimų nėra. Visi kai vienas dirba, kad tik užlaikyti visam Klaipėdos krašte Tautos dvasią, kuri pastaruoju laiku pradėjo jau nūkti, o vieton jos — plėstis vokiška orientacija. Kuomet ir kitos įstaigos panašiai dirbs kaip paštininkai, tuomet jau vokiečiai neišdris skelbti, kad Klaipėda yra grynai vokiškas miestas.

TAUTIETI! Pats skaityk ir kitus ragink skaityti „Lietuvį Brazilijoje“!

J. Virbiekas.

16 vasario Tautos Šventė

Girdėjome, kad 16 vasario parapijos salėje bus Tautos šventės paminėjimas. Bus paskaita ir choras, pono Krašausko vedamas, padainuos keletą tautiškų dainų.

Pradžia 7 val. vakaro. Įėjimas nemokamas.

Lenkijoje moralinis sukilimas.

Endekų spauda vis daugiau ir daugiau rašo apie moralinį pakrikimą Lenkijoje.

„Dziennik Wilenski“ 13. XII veda majame raše: „Ar nejučiate moralinio žemės drebėjimo? Diena iš dienos pas mus įvyksta vis nepaprastesnių. Šiurpesniu atsitikimų, reta diena be „sensacijų“ jostai į vieną kitą, veja taip be pro akis, kad nėra laiko ties jomis sustoti, į jas išgilinti. Pigiiaus pas mus pasidarė: gyvybė ir asmens garbė. Saskaitys suvedamos greitai, dažnai kraujingai, dažnai su tragiškais padaviniais“.

Toliau laikraštis paeilui primena: dažnėjančias dvikovas, iš seimo tribūnos seimo pirmininko Traupczyrskio minėtus įvykius, žmogžudybės sustintėje išleidinėjimą iš kalėjimo „pašgydyti“ banditų, kurie per tą laiką padaro naujų žmogžudybų, plačiai siuntinėjamus po visuomenę šmeiždenčius laiškus, atsirandančius demonų garbintojus ir t. t. Visai tai, anot dienraščio, įrodą: „kad lenkijos gyvenime kažin kas pagedo ir sulūžo... Tuo tarpu moralinis piktas siekia vis aukščiau, smenga giliau ir skleidžias plačiau — taip, jog reikia kuo greičiau pradėti didelę kovą dėl moralinės tautos sveikatos... Tautos moralinių pagrindų sutvirtinimas darosi juoba būtinesnis, kad priešas buči, darosi, vis agresingesnis: Vokietijos spaudimas į Lenkiją smarčiau, sutartinai su tuo eina tautinių mažumų diversija iš vidaus. Tuo būdu stovime išvakarėj didelio vidujinio civilinio karo“, baigia endekų laikraštis savo lementacijos ir kviečia kovoti su moraliniu pakrikimu.

Kaip moteriškės pasišventimas išgelbėjo Tėvyne nuo priešų.

(tęsa)

Kunigaikštienė Gražina negalėjo užmigti per kiturą naktį: rūpėjo jai, ką pasakys Litavoras atsikėles. Vos pradėjus austi, išgirdo jį bildėsi ant kiemo: nubėgo į prienę, pažiūrėti, kas ten atsitiko. Ten susitiko su Rimvydu, kuris išsigandęs įbėgo iš lauko.

— Kur bėgi taip? — paklausė ji.
— Kunigaikštienė! — sušuko senas vadas, bėgti pas kunigaikštį pranešti, kad kryževiai su visa kariuomene eina į mūsų pilį! Reikia tuojau eiti prieš juos!

Gražina pabalo: baimė ją apėmė. Mintys, lyg bangos, pradėjo plaukti per galvą. Kas gi daryti? Litavoras nieko nežino, kad kryževius išvariau... Kaip jam dabar pasakyti...

Laikas buvo brangus, ilgai manyti nebuvo galima, reikėjo skubėti. Staiga, kažin ką sugalvojęs, tarė Rimvydui:

— Aš pati pažadinsiu kunigaikštį, o jūs eikit ruošti kariuomenę. Kunigaikščio žirgas testovis pabūtas, jis netruks ateiti.

Rimvydas išėjo, o ji nuėjo patylo mis į kunigaikščio kambarius. Neprasliukus gal nė pusei valandos, Litavoras pasirodė kieme jau pasirošęs į kairę, kaip paprastai ant blizgančio šarvo iš geležinių rinkių užvilko ilgą raudoną plaščiū, ant galvos užmovė plieninį šalmą su ilga erelio plunksna. Šalmas taip buvo padirbtas, jog prie jo buvo lyg plieninė ličyna su skyliomis ant akių; nuleidus ją, galima buvo užsidenyti visas veidas. Kunigaikštis šį kartą turėjo alimą nuleista. Ant pečių kybojo aukso tauras, prie dešiniojo šono prijusotas buvo kurdas, rankoje turėjo ilgą durtuvą.

Stebėjosi kareiviai, delko tai ėjo jis šiandien taip nedrasiai, tarytum bijodamas, o kardą vietoje prie kairiojo, prikabino prie dešiniojo šono. Pristartino vadai, norėdami su juo pasisveikinti, bet jis tik ranka pamojęs kad greičiau sėstų ant žirgų, skubiai užsėdęs įvažį ir išėjo iš pilies vesdamas kariuomenę.

Neilgai tejoje: netoli nuo pilies ant pltaaus lygaus lauko pamatė lietuviai kryževių pulkus.

Kunigaikštis pirmas puolė ant jų su iškeltu kardu, o paskui jo visi kareiviai. Bet vėl stebėjosi vadai, kad kunigaikštis, kuris visuomet tvarkydavo prieš mūsų kariuomenę, dabar, rodos, apie viską užmiršo ir be jokios tvarkos paliko savo kareivius. Rimvydas matydamas tai, pats juos sutaisė ir sustatė, nelaukdamas kunigaikščio paliepinio.

Prasidėjo mūšis; kraujas liejosi, kareiviai krito nuo žirgų, lyg varpos po dangių. Kunigaikštis kaip pirmas puolė, taip vis ir tebekovojo priešakyje.

Pažino gerai priešai jo raudoną plėščiū ir plieninį šalmą su ilga plunksna; ne pirmą sykį susidurdavo su juo kare, nes, kį buvo matę jo tvirtos rankos stiprybę. Delto dabar išsto traukiasi nuo jo kryževių pulkai. O jis vis puola arčiau, ant pat jo galvą. Bet kas čia šiandien. Tarytum kas atėmė pajėgas iš jo rankų, nes nei vienas kryževius nekrinta nuo jo kardo.

Kryževiai, pamatę tokį kunigaikščio silpnumą, išdrasino. Puolė dar smarčiau lietuvius ir suspaudė juos galutinai. Lietuviai renka paskutines pajėgas gindamiesi, bet sunku jiems, jau vos-vos laikosi. Šaiga suskambėjo kažin koks tvirtas balsas, ir j vidų kareivių įpuolė vyras ant žirgo juodu ilgą ploščiu apšvilkęs, su nuleistu ant veido šalmu. Sušuko kariuomenė: „Paskui manęs!“ ir išoko į pat vidų kryževių pulkų; o kur pamojė su kardu, ten krito priešas, lyg pakirsta žolė. Kryževiai matydami tokia pajėgą nepažįstamo juodo karžygio, pa-

dos, kad garian yra neverkti ir nasibarti, kad tėvynė neva fašistai valdo, nes tas mums čia nuo-toliu nedaro.

Tokios nuomonės yra ir „Lietuvis Brazilijoje“ jis našimo patriotu nebus, kitus prie to neagituos, bet ir tėvynės nesmeiš.

dos, kad garian yra neverkti ir nasibarti, kad tėvynė neva fašistai valdo, nes tas mums čia nuo-toliu nedaro.

Tuotarpu vyriausias kryževių vadas, pripuolęs prie kunigaikščio Litavoro, durė jam stūčiai į krutinę. Aukštai iškelta kunigaikščio ranka su kardu staiga nusileidė, kardas iš jos iškrito, galva pasilenkė ant krūtinės, pradėjo ji kristi nuo arklio. Vos suspėjo ji aturėti pri šokęs Rimvydas. Sušuko iš skausmo juodasis vyras, puolė kryževį ir perdurė jį kardu, paskui pribėgo prie sužeisto kunigaikščio.

Gulėjo jisai ant žemės, parėmęs galvą ant Rimvydo kelių. Senas vadas nusistebėjęs žiūrėjo į jį: pažino jis tikrai dabar, kad tai ne kunigaikštis, bet kunigaikštienė. O ji, pagulėjus valandėlę apalpusi, atmerkė akis ir, spausdama Rimvydui ranką, tarė:

— Nesakyk niekam, kad tai aš esu. Jaučiu, kad artinasi mano paskutinė valanda... Veskite mane į pilį, tenai noriu numirti.

Juodasis vyras, atbėgęs, prisakė Rimvydui baigti vyti kryževius; o pats, paėmęs mirštančią Gražiną ant arklio, nuėjo į pilį. Pažino dabar Rimvydas ir juodąjį vyrą: buvo tai kunigaikštis Litavoras.

Viską dabar suprato senas vadas; Gražina, išgirdus nuo jo apie kryževių užpuolimą, nepadrįso židinti vyro ir, apsirėngus juo rubais, pati nuvedė kariuomenę. O Litavoras, atsikėles rytą ir patyre, kas atsitiko, neradęs namie savo priešos, tuojau suprato viską ir atliekė į pagalbą.

Kas gal apsaugyti Litavoro gailėsti, matant savo mylimą žmoną mirštant! Klūpojo jisai prie lovos, žiūrėdamas į jos myliausias akis, pamažu gestančias, spausdamas jos šalstančias rankas, tarytum norėjo atginti šalną tą baisiąją nirtį. Bet nieko negelbėjo jo gilus skausmas: Gražina vis silpnėjo. Valandėliai atidarius akis, tarė ji vyrui:

— Atleisk man mieliausi! Nėpyk, kad taip savavališkai pasielgiaul. Negalėjau leisti, kad lietuviai eitų kariauti su lietuviais... negalėjom, nes taip labai mylėjau tėvynę. Kryževiams taip ūmai užpuolus, nedrįsiau tavęs žadinti... nes nieko nežinojai apie pasiuntinių išvargimą... Atleisk man tą apgavimą! Pirmas jis ir paskutinis!

Kelioms valandoms praėjus, nebūvo jos tarp gyvyjų...

Rytojus dieną prie Perkūno žinyno, po senų ažuolu sukrovė tarnai didelį aukštą laužą. Nesuskaitomos žmonių minios susirinko pamatyti paskutinį sykį savo mylimąjį kunigaikštį, nes beveik visi manė, kad kunigaikštį užmošė kryževiai, tik kai kurie pilies tarnai težinojo teisybę.

Suskambėjo varpai pilies bokšte, atsikėlė vartai. Ėjo vaidilos giedodami, paskui jų vadai nešė Gražinos kūną. Aprengta ji buvo taip, kaip aname nelaimingame mūšyje. Paskui neštuvų ėjo juodasis vyras.

Didelis šauksmas pasikėlė minioje, pamačius save kunigaikščio lavoną. O vadai, uždėję kūną ant laužo, liepė uždegti laužą. Tuomet juodasis vyras pakėlė šalmą nuo veido, pažvelgė į susirinkusią minią. Žmonės sušuko: pažino Litavora. Iš džiaugsmo, kad mato jį gyvą ir sveiką, ėmė šaukti sveikindami kunigaikštį. Bet jis ranka pamojęs, kad nutiltų, ir liudnu šypojuimu pasakęs jiems ačiū, tarė:

— Aš e-u gyvas, aet kunigaikštienė užmošta. Buvo ji moteriškė kūnu, bet dvasiai didesnis karžygis už daugelį vyrų. Užutušt už mane ir per mane... Ir aš j's neapleisiu...

Tai pasakęs, užoko ant laužo, prapuldamas tarp liepsnos ir dūmų. Žuvo kunigaikštienė Gražina, susidegino kunigaikštis Litavoras, bet tėvynė tapo išgelbėta.

(galas)

LAISKAS ! PLUNKSNOS DARBINIKUS.

Nuo redakcijos

Sutikdami su Laiško autoriaus p. Verli komu-
mone, mes pareiškiame kad
toliau neatsikinsime į vi-
sus lietuviškos spaudos
kaip „Garso“ taip „Pietų
Amerikos Lietuvių“ už-
puolimus ir šmeištus. Te-
jie sau rašo, ką tik nori, te-
šmeizia ir plūsta kaip tik
gali, bet mes busime savo
nusistatymo ir toliau ei-
sime tuo keliu, kurį esam
nurodę straipsny „Ko-
mes norim“, tilpusiam
mūsų laikrašty N 2. Mes
manom, kad eiti į gin-
čius dėl šmeiščių yra ne-
gerbina ir visuomenei
neaudinga.

Atsivertę laikraščių lapus, gauni
nuliūsti, nes ten pilna šmeišiančių strai-
psnių, kurie yra kilę iš ginčų ir nesant-
tijos, ir kurie neduoda skaitytojams jo-
kios naudos. Šis dalykas verčia mane
kreiptis į plunksnos darbininkus ir prašyti
vardu visų skaitytojų rašyti straipsnius
įdomesnius, tokius, kurie duoda visiems
sioktos-tokios naudos. Skaitytojams ne-
svarbu, kas leidžia laikraštį bet svarbu,
kad jis būtų vadovas, patarėjas, dorinto-
jas ir užtarytojas, kartu ir linksmintojas.

Bet dabar kas? Paskaitykim „Garsą“
ir „Pietų Amerikos Lietuvių“ iš vasario 3
dienos. Ar ten daug galima rasti sau-
naudos? Mums gėda, mūsų akys kasta,
kad tokius šmeištus skaito mūsų broliai
netik čia, bet ir mūsų Tėvyneje, tarytum
nieko geresnio ir padoresnio mes ne u-
gebam. Pešamės Mookoje, pešamės salė-
se per vakarus, pešamės galv gale ir lai-
kraščiuose. „Lietuvis Brazilijoje“ dar ne-
buvo gimęs, bet jau jo pukučiai buvo
pošiojami, o dabar jau net ir dantų neši-
galima. Aš „Lietuvis Brazilijoje“ negin-
čiau, jeigu jis nebūtų iš-ysk atakojamas.
Jeigu „Lietuvis Brazilijoje“ kartais ir
prasitarė ką viršaus, tai visgi formoj
mandagesnė, o ir tas nei kiek nepakun-
kė jo populariškumui. Aš tikiu, kad
„Lietuvis Brazilijoje“ toliau į jokus gin-
čius neis (aš tai patyriau pačioj Redakci-

Kas girdėti pasaulyje

Sutuoktuvės neįvyko.

Laikraštis „Paris Midi“ rašo tokią
žinutę:

Vasario 3 d. Berline turėjo įvykti
sukaktuvės Kunigaikščio Rafaelio su ku-
nigaikštyte Ilaa. Viskas jau buvo pri-
rengta. Bažnyčioje jau buvo susirinkus
visa diduomenė. Prie altoriaus stovėjo
ir jaunikiai, jis linksmas, o ji nusiminus.
Kunigas užklausė jaunikio, ar jis mylės
savo žmoną ir t.t., gavo atsakymą teigiamą
ir jis padarė prisaikę, kaip to reika-
lauja Bažnyčios ritualas. Bet kuomet už-
klausė jaunesis ji nieko neatsakyma
pradėjo verkti. Žinoma, ją išvedė iš
bažnyčios. Tuomet ji pareiškė, kad ne-
gali tekėti už Rafaelio, nes davęs žedį
jo broliui Aleksandriui tik ji vieną my-
lėti ir už jo ištekėti.

Tokiu būdu sutuoktuvės neįvyko.
Kunigaikštis Rafaelis išvyko užsienin.

Rusijoje badas.

Rusijoje 1928 metais pietų dalyje
buvo didelis nederlius, nukentėjo 91 rajon-
as.

Dabar pranešama, kad Sovnarko-
mas (coviety tautos komitetas) eina u-
kentėjusiems valstiečiams į pagalbą. Šiam
reikalui asignuota 24 milijonai rublių.
Iš šios sumos daugiau kaip 5 mil. rublių
skiriamai vaikams maitinti. Šiomis lė-
šomis galima bus per 10 mėnesių išmai-
tinti 224 tūkstančius vaikų.

jo), o pasiliks vykdyti savo programą,
rašys naudingus straipsnius; kuri
mums jau yra žinoma.

Tad tegyvuoja vienybė ir santarke
plunksnos darbininkų tarpe. Nemokim,
kaip reikia peštis, nes ir be to jau
perdaug mokame, bet mokiakim kaip
reikia gražiai gyventi, o tuomet gėdos
ir bėdos mes neturėsime.

J. Viršickas.

Londone bedarbių skaičius.

Anglų Darbo ministeris pareiškė
spaudai, kas sausio m. bedarbių skaičius
Londone buvo 1394.000 žmonių.
Bedarbių skaičius nuolat auga. Jau
vasario mėnesio pradžioje padidėjo 225.
159 bedarbiais.

Prancūzijoje mažta žmonių skaičius.

Iš Paryžiaus pranešimu, sulig statistiniais
daviniais žmonių skaičius kas kart mažta;
miršta daugiau, negu gimsta. Kad šį
dalyką pataisyti, prf. Pinard paršė įsta-
tymo projektą, kuriuo einant vios pane-
lės, sukakus joms 16 metų amžiaus, tur
būtinai tekėti, o vaikinai — 21 metų
amžiaus, vesti. Jis sako, kad jauni žmo-
nės apsidėdę tur daugiau galimybių pri-
sidėti prie žmonių padauginimo.

Prancūzai apie Vilnių.

Prancūzų dienraštis „La Rumeur“
gruodžio 20 d. idėjo Charles de Rouvre
rašytą vedamąjį apie stipresniojo teise.
Straipsnis dėl jo įdomumo beveik išista
paduodame mūsų skaitytojams.

Ch. de Rouvre rašo:
Kad nuo lenkų priklausanti deš-
nioji spauda „a priori“ stoja už Lenkiją,
tai suprantama, bet kai kairioji spauda
prieš p. Voldemarą reiškia smarkią ne-
apykantą, to aš nesuprantu.

Kada 1919 m. įvairiomis sutartimis
buvo kuriama naujoji Europa, momen-
to viešpačiai nustatė, kas yra lenkų ir
kas lietuvių. Lietuvių pusėje buvo Vil-
nius. Reikia manyti, kad diplomatai, ku-
rie tai darė, žinojo, ką jie darė, ir kad
Vilnius visai teisingai turėjo grįžti Lietu-
vai. Dėlai to lietuviai Vilnių paskelbė
savo krašto sostine.

Lenkai iš to nieko nedarė. Pasek-
dami raugo d'Annunzio pavidžiu, ku-
ris iš jugoslavų pagrobė Fiume, jie iš
lietuvių pagrobė Vilnių. Esant taikai,

kaio Liudvyko XIV arba Napoleono lai-
kais, jie užpuolė kaimyną, paėmė mie-
tą Gorenflot'o būdų ir jį pakrikštijo len-
kišku. Kartą įsikriaušė durtuvų, artilje-
rijos, orlaivių pagalba, jie tarė lietuviams:
„Ar taip gerą?“ P. Voldemaras atsakė
Cambronne'o žodžiu.

Gėdinga Lenkija sukliko, pareiškė,
kad lietuviai neišauklėti, kad tikrai
Maskva juos apmokanti ir kad taikai
gresia pavojus...

Byla T. S-goj. P. Voldemaras pa-
siūstas ją ginti. Jaudinančiu naivumu ir
pasitikėjimu jis sako: „Vilnius mums
priklausol! Gražinkite mums Vilnių...“

Bet Ženevos tribunolas atsako: „Ar tamsta
turi proto? Ar Fiumė buvo gražinta ju-
goslavams? Mes jums davėme Vilnių, —
tai tiesa. Bet kodėl jūs leidote jį atimti?
Šiandien mes turime įvykusį faktą. Ir
mes nesame svajotojai. Mus veda protas.
Mes žinome, kad jei pasakytume Lenki-
jai atstatyti jos grobimo produktą, tai ją
tuo labai užgautume. Mes nieko negalim
išgauti. Akivaizdoj to, ar jūs turite
orlaivių, kaip Lenkija? Patrankų
kaip Lenkija? Durtuvų, kaip Lenkija?
Nejar netiesa? Vadinasi, dalykas baik-
tas!“ — Kadangi taip, žleptelėjo p. Vol-
demaras, tai aš eisiu viską sugriauti...

T. S-ga, įžeista dėl savo gražių ma-
nierių, pati taip pat sako: „Koks neišauk-
lėtas“, ir toliau ji pridėjo: „Būk manda-
sus Pakalbėk su tuo geruoju ponu Za-
leskiu, su jo šeiminku geruoju maršalu
diktatorium. Kas žino? Jie geri žmonės:
gal susitvarkys...“

P. Voldemaras paklausė, pakalbėjo,
sugrįžo:
— Nu?
— Nu? Aš noriu Vilniaus, kurį jūs
man davėte...

„Blogo galva“ numurmėjo T. S-ga.
Bet ji nieko nebijo. Ji vėl siūlo:
— Sugrįžkite pažūrėti mandagių
lenkų. Dar pakalbėkite. Tai negali nesu-
sitvarkyti.

P. Voldemaras vėl pakalbėjo ir vėl
grįžo.
— Aš noriu Vilniaus...
Ir kiekvienus šešis mėnesius vis
vėl pakalbėjęs jis vėl grįžo ir vėl kar-
tojo

„Aš noriu Vilniaus...“
Tada visi pasakė: „Tai pasitūlėsi!“

Tuo pat metu ranką ant širdies
padėjęs p. Zaleskis čiulbėjo: „Lenkijai
rūpi tik du dalykai: taika ir „skrupulia-
tškus“ (sic) sutarčių respektavimas...“
Bet tie skrupulai tik ateičiai. Jei reikėtų
grįžti į praeitį, tai iš jų nieko neišeitų.
T. S-ga suprato per pusę lūpų. Ji pa-
siėmė liudininku visą pasauli.

Kokia mandagi ta Lenkija. Ji ge-
rai išauklėta, ji respektuoja sutartis: bent
ji tai sako. To užtenka. Kada prisilaikai
formų, esi civiliztuotas. Tai ne taip kaip
tas laukinis p. Voldemaras...

... Grįžk į savo tolimą kraštą, lie-
tuvi. Nustok drumstęs pasaulio didžiūnu
ramybą savo tuščiais reikalavimais. Yra
1900 metų kai Teisingųjų Teisingasis už
Teisybę buvo nukryžiuotas — ir mes
dar nežinome, ką jis norėjo pasakyti...
Mes iš savo pusės galim pridurti,
kad Charles Rouvre turi pilną tiesą.

Lietuva Tautų Sąjungos pasiūlymus
priėmė ir pradėjo geruoju kalbėti su
Lenkija, bet kas iš to? Kuomet tik pa-
liesdavo Vlniaus klausimą, kuomet lie-
tuvių reikalavo pildyti Savalkų sutartį,
krią lenkais sulaužė 1920 metais spalių
9 dieną, visuomet konferencijos iširda-
vo. Vssario mėnesį irgi bus lietuvių-len-
kų konferencija tarpusavio santykiams
nustatyti, bet reikia tikėtis, kad rezultatu
nebus atsiekta jokių. Kodėl? Todėl, kad
Lenkija turi daug orlaivių, patrankų,
durtuvų ir kad Tautų Sąjunga yra jos
puėje.

Mūsų manymu — gana tų kome-
dijų su lenkais, nes tuo keliu einant mes
Vilnių neatgausim, o reikėtu daugiau
dirbti realų darbą Lietuvoj.

Šakelė.

Ar svarbu kas ir ką dirba, bi tik dirba.

(Pasikalbėjimas Antano su Pilypu).

— A, sveikas gyvas, Pilypėl. Kam
taip ilgai užtrukai? Aš tavęs laukiu jau
beveik dvi valandas.

— Dovanok, Antanėli, mat buvau
užėjęs pas savo kūną Abelaiči, kuris,
turbūt girdėjai, neseniai atvyko iš Lie-
tuvos.

— Ar pas tą, kuris konsulo cekre-
torių surado?

— Pas tą patį. Antanėl, bet žinai,
ką jis man pasakė?

— Nu gi ką?

— Sakė jis, kad čia Brazilijoje konsu-
lo cekretorius jau 2 mėnesiai gyvena,
o mes vis nežinojom. Tik, kad cekreto-
rius yra boba.

— Boba?! Kas tokia? Turbut ji
prancūziškai ir angliškai moka šnekėti?

— O kam tai mokėti? Tu, Anta-
nai, vis dar nežinai, kad buti cekreto-
riumi užtenka lietuviškai, žematiškai, au-
kštaitiškai, dzukiškai kalbėti. O ji tas
šnekas moka. Be to yra mūsų di-
džiojo tilitaro žmona.

— Kaip tai, Pilypėli, tai cekreto-
rius yra ponia Malukienė?!

— Taip, taip Antanėli! Ir ko čia
stebėsi? Žinai, kad dėdė Vilkošteinas su-
vo konsulo praktiką jai paves, ir ji bus
tokia, kaip ir didysis tilitaras Liudnas
Malukas ir mums vargšams darbuosis.

— A, dabar suprantu, Pilypai. Tai
bent bus gerai! Tik biskuti bijau, kad
ir ji pasus notėstu prajiniant taip ilgai,
kaip ir pats mūsų gerasis dėdė Vilko-
šteinas? Vakar man pasakojo mano kū-

mo brolis, Viktoras Stakevičius, kad jau
3 mėnesiai, kaip jo pasas praillginamas;
dėdė vis sako, kad dar negatvas.

— Tai mat, Antanėli, dėdė Vilko-
šteinas yra labai užimtas, neturi laiko,
reikia vis dirbti nedėkingiems mums
vargšams, todėl ir negalėjo tą reikalą
sutvarkyti, bet dabar cekretorka pataisys.

— O kaip ten su konsulu dalykai
stovi? Juk tu, Pilypai, zadėjai viską su-
žinoti ir man pasakyti.

— Taip, Antanėli, sužinojau, tik tau
bijau plačiai pasakyti, nes tu gali pra-
nešti savo Agotai, o ji kitiems išplepės.
Vėliau pasakysiu. Mano geras pažistas
mas prižadėjo oficiališkai rašą atpėčiatiti
gazetoj. Tuomet tu perskaitęs galėsi ir
savo prietelkai pasakyti. Tuomet ir mū-
sų gerasis dėdė neužpyks.

— Na, loi būna ir taip. Bet pasa-
kyk man, Pilypai, kodėl dėdė Vilkoštei-
nas taip bijo naujo konsulo? Ar tu ne-
buvai už praeitam sekmadeny parapijos
susirinkime, juk ten visi mūsų tautiečiai
buvo susirinkę aptarti konsulo reikalą,
kad Lietuvos valdžia susimilkū ant jų,
bet dėdė Vilkošteinas atsuntė Pronį Juo-
denį pasakyti, kad čia konsulo nereikia,
nes lietuviški reikalai gerai atliekami
kontoroj „Bendruniversa!“

— Tiesa, Antanai, nors aš nebuvau
ant to susirinkimo, bet buvo mano boba
Gendrutė ir ji man taip pat žodis į zo-
dį papasakojo, kaip ir tu Antanėli. Tai
žinoma, brolyti, ir kam čia mums tas
konsulas? Mūsų dėdė geresnis; jei atva-
žintų kitas konsulas, tai jis nei gazetos
tokios populirirškos neisidnotu, nei taip
tikusiai laivakorčių nepardavinėtų, nei
tokiomis geromis žemėmis mus neapru-
pintų, kad nereikia nei sėti, nei piauti.

— Turi tiesą, Pilypėli, dabar jau
žinosiu, kad ir tavęs irgi reikia klausyti.
Visgi tu esi nekvailas vyras, Pilypai, net
man ima dyvai, kad tu nepastojai pas
dėdė Vilkošteina už tilitarą.

— Ech, Antanai, tilitaru buti, rei-
kia suprasti gerai komercinę politką, o

man ant tiek jau galva nebeišneš, nors
gerasis dėdė man buvo pasiūles net 500
milbrėšų į mėnesį bet aš pabūgau ir ne-
sutikau.

— Na, o ką būtų daręs tuomet di-
dysis tilitaras Liudnas Malukas, jei tu
butum sutikęs gazeta pečatyt?

— Ugi man dėdė sakė, kad jis ta
didįji tilitarą pasius su pamokslais po fa-
zendas, kad prižvajotu nauju pirkėju, o
jei jam nesisektų, tai būtų paleavotas
ant Dievo apveizdos.

— Kad tu jau taip daug žinai, Pi-
lypai, tai pasakyk man, kodėl didysis
tilitaras paspruko iš „Auros“ naėlstvos,
ar už tai, kad jam pritruko markių kli
juoti ant bilietų per didžiąją šventę ir
išdavinėjo nuosavus čekus įeinantiems?

— Visai ne už tą! Žinai, dėdė
Vilkošteinas uždraudė ir įsakė iš ten pa-
sitraukti. Girdi, tu esi tikras telegentas,
dėdė sako, o ten tik vien klapčukai. Ap-
sivilk, sako, smokinga, užsidėk džiim, iš-
sivalyk liekerkas ir drošk, sako, pas gra-
siečius su jais šnekėt, kaip padaryti dar
daugiau populirirškesnią savo gazeta.

— Mat, koks geras mūsų dėdė,
Lai Dievas duos jam sveikatos ir ilgo
živato, nes be jo mes pažutume. Beje,
ar žinai, Pilypai, kad mūsų dėdė Vilko-
šteinas savo „Bendruniversa!“ nori pa-
keisti kitu činu. Vakar man pasakojo
mano švogėris Luckevičius, kad ir skel-
bimai jau tipografijoje spadinami su gar-
siu titulu „Inigramtas“. Tai turbūt mums
bus dar geriau.

— Žinoma, žinoma, Antanėli; mūsų
dėdė Vilkošteinas dirba išsijuosęs, kad
mums vargšams tik padėti. Bet apie
„Inigramtą“ neg dėj, Rytų pats nuei-
siu pas dėdę ir viską sužinosiu.

Dabar laikas jau namon. Kitą š-
madienį vėl susitiksim, tuomet ir apie šį
dalyką pašnekėsim. Sudiev, lik sveikas!

— Sudiev, Pilypėli, ačiū už suteiktas
žinias.

Pilypas iš kanapių.

PSKORAI

Iš lietuvių kolonijų gyvenimo

Rio de Janeiro. Sausio 27 d. buvo sustojęs čia laivas „Monte Servente“ iš Hamburgo. Jame važiuojo keleta lietuvių — vaikinių ir merginų. Kaip paprastai, kolonijai laivai sustojus eina miestan pažūrėti grožybių. Taip padarė ir lietuviai. Gatvėje susipažino jie su vienu vietiniu lietuviu, kuris ir buvo jų mieste vadovu. Atsirado ir daugiau lietuvių. Visi greitai susipažino ir pasiliko kaip tikri broliai. Visi linksmi buvo.

9 val. vakare atsisveikinta. Bet štai vienas iš Rio lietuvių N. Zkas prikalbina atvykusias lietuviškas ir kai kuriuos vaikus nuvykti automobiliu pas lietuvius Joną J. ir Albiną B. į svečius. Ten jau linksmybės nebuvo galo. Parodyta taip svėdams ir viešioms braziliška pinigai ir gerai pavašinta. Visas būtų gerai, jei ne šis įvykis.

Kuomet bankos tapo ištuštintos, kuomet daugiau neturėta ką veikti, tuomet vietiniai lietuviai išgalvojo viešias palinksminti kitokių būdu. Ir palinksmino taip, kad visos liko išniekintos ir galų gale išvartytos iš buto. Gėda jums, vyručiai!

Girdėjęs.

Nuo Redakcijos. Kai tik gausim platesnių žinių iš pačių nukentėjusių, patalpinsime lietuvių „didvyrių“ pilnas pavardes ir iš kur kilę laikraščiai. To ži-

nos ir Lietuvoje jų pažįstami tokių „didvyrių“ darbelius.

Fazenda Santa Victoria. Korespondentas rašo, kad ten sausio mėnesio pabaigoje buvo atvykęs lietuviškas kunigas, kuris vietos lietuviams davė daug įvairių patarimų, kad reikia visame kame klausyti žemvaldių, kad žemę pirkti tik kolonijose „Nova Lithuania“, ir t. t. o iš tikybės nieko. Kai kurie kalba, kad šis kunigas visose fazendose taip pamokslus sako, nes, girdi jis yra kokios tų garsios kontoros agentu. (Nenorėtume tikėti, kad kunigas būtų agentu. Redakcija).

Korespondentas baigia savo laišką taip: „Paugitavęs, ant rytojaus išvažiuoju gero su ligoniu neatlikę, (buvo pakviestas pas vieną ligonį — Red.), nei šv. Sakramentų, nei paskutinio Patepimo neuteikęs. Ligonis po kunigo išvažiuoju tuoj pasimirė“.

Redakcijos prierašas. Šios žinutės faktus paliekam korespondento atsakomybėn, tačiau turime pabrėžti, kad kiekvienas žmogus privalo pirmiausia atlikti tinkamai savo pareigas, o paskui jau ir kitų žmonių jam uždėtąs. Iš kitos gi pusės — turint daug pareigų, nė vienos gerai neatliksi. Iš čia seka išvada aiški.

Vilniuje.

Represijos prieš Vilniaus spaudą.

Išskatėmėmis dienomis padažnėjo represijos prieš Vilniaus spaudą. Šu kiamas tiesiog „Prieglaid Wilenski“ redaktorius Ambr. mavičius už straipsnį kuriam pajudintas klausimas apie lenku spaudos puolimus prieš Lietuvos pravoslavų arkivyskupą Elaufferių, kuris savo laiku buvo iš Vilniaus lenkų išstentasis. Nustoję ejęs gudų laikraštis „Za pracu“, kurio visi numeriai buvo sukonfiskuoti.

Tą pat dieną pasirodė kitas gudų laikraštis „Da pracy“, bet ir tas starostis isakymu tuoj buvo sukonfiskuotas. Taip pat gudų juokų laikraštis „Malunka“ už karikatūrinis Lvovo įvykių piešinius. Beto, sukonfiskuotas „Žyvie Ludu“ 22 Nr. už straipsnius „nepakeliamu mokėsiu tėvynė“ ir „senų obelisių atkasinėjimas“. Ši konfiskavimą lenku spauda visai nutylėjo.

Visa Vilniaus spauda reikiama didelį susirūpinimą dėl ištikusio šiemet Vilniaus krašte nederliaus.

Gulų „Gramadzanin“ pareiškia, kad nederlius priėmė katastrofiškas ribas. Zy-

A. Jurgis Baltrušaitis.

Campinas. Čia šių metų vasario 1 d. 17 val. po trumpos, bet sunkios ligos apledo šį pasaulį Jurgis Baltušaitis, palikdamas savo šeimyną didžiausiam nuliudymo ir labai vargingoje padėtyje. Velionis dirbo Komp. „Standart“. Bekilnodamas sunkius krivinius, patruko ir po kelių dienų persiskyrė su šiuo pasauliu, vos sulaukęs 46 m. amžiaus, kilęs iš Virbalio miesto. A. a. Jurgis Baltrušaitis buvo labai draugiškas, linksmo būdo ir atviros širdies.

Išsėkis, Jurguti, po sunkios gyvenimo kelionės, kurioje daug žiaurumo ir skausmo tau teko patirti. Lai būna tau lengva svetimoji žemelė, išsėkis amžinoje ramybėje toli nuo tėvynės svetimoj šaly.

Reiškiame gilius užuojautos mirusiojo draugo visai šeimai.

Nuliudę draugai ir pažįstami.

TAUTIETI! Pats skaityk ir kitus ragink skaityti „Lietuvį Brazilijoje“.

mi Vilniaus dalis ir Naugardo vaivadijų dalyje liko be jėgų ir sėklų ateinančioms metams. Reikalinga plati viriausių parama, kuri turi eiti tiems kryptim: teikimu pinigines paramas, didinimų sedžini uždarbių ir mažinimu mokesnių.

Tuo tarpu „Slovo“ pažymi, kad mokesčių emimas Vilniaus krašte yra tiesiog prazūtingas ūkiui. „Slovo“ išskaičiavimu, šimto hektaru ūkiui Vilniaus krašte tenka 4000 zlotai mokesnių per metus. Tokią padėtį „Slovo“ palygina su tuo neturtėliu, kuris nešerodamas karvės norėjo turėti pieno ir stebėjosi, kad karvė vis mažiau duodavo pieno, liesėjo ir pagaliau padvėrė. Laikraštis susidarąs padėtį vadina ne gyvenimu, bet kančia.

„Tygodnik Rolniczy“ prakišioja vyriaui ybei brutaliu mokesnių rinkimu Vilniaus krašte. Išto valdžia į ūkiniuką čia žiūri su pykiu.

Laiškas Redakcijai.

Aukštai gerbiamas ponas Redaktoriau! Šiuo turu garbės širdingai sveikinti Poną Redaktorių su Tamstos taip puikiai redaguojamu laikraščiu „Lietuvis Brazilijoje“, kuris mus Campinos lietuvius labai džiugina. Esu tvirtai įsitikinęs, kad jis patenkina ir visą mūsų čionikščią lietuvišką išėiviją, nes atžymi savo turinimumu, didumu, populiariskumu ir pigumu, Svikindamas linkiu Tamstai, p. Redaktoriau ir visai Redakcijai ištvėrmės ir pasisekimo nenuilstamam darbe.

Te laimina Aukščiausias Jūsų pasirizimą tarnauti visuomenei ir gerų norų triušą.

Su aukšta pagarba

Kazys Glebavičius.

Rua Luzitana, 17. Campinos

1929 m. Sausio m. 31 diena.

Pietų Amerikos lietuvių skaičius.

Argentinos respublikoje lietuvių skaičius siekia 20.000 žmonių. Jie gyvena: Buenos Aires — 1.000; Avellaneda (priemiestis) — 3.000, Pineyro — 1.000; Berisso (40 km. nuo B. A.) — 3.000; Rosario de Santa Fe — 7.000; išsiskirščinsiu — 5.600.

Šie skaičiai atitinka Argentinos imigracijos davinims ir nurodo gerą lietuvių susigrupavimo vaizdą. Lietuvių skaičius nuolat auga, nes kas savaitė lietuvių atvyksta dešimtimis ir šimtais.

Brazilijoje lietuvių prikaityma, pagal Brazilijos imigracijos statistiką, iki 35.000 žmonių. Gyvena jie Rio de Janeiro — 500; São Paulo mieste 15.000. Likusieji išsiblaškę po visą plačiąją Braziliją, kaipo darbininkai „fazendose“ (ūkiuose), kavos plantacijose, prie valdiškų darbu (geležirnk. statyba, miškų kirtimas, kelių pylimas).

TAUTIEČIAI! Visi skaitykite ir platinkite didžiausi Brazilijoje lietuvių savaitinį laikraštį „LIETUVIS BRAZILIJOS“.

G. Strelisker

Nepaprasti nuotikiai reporterio Smuto.

ROMANAS.

ANTROJI DALIS.

(Taša).

— Na dabar jūs gerokai apsipazino, — tarė Smutui svarbiausias redaktorius, — o smulkmenas sužinosite vėliau, pamažu. O kai del Pilio, turiu jums pasakyti, kad jis žmogus neblogas. Tik mėgsta per daug plepėti. Bet jo pastebėtas publika ryte ryja; ir manau, kad judu kaip geriau noreiktis papildysite vieną kita. O dabar eisime kason; aš duosiu parėdymą, kad jums išduotų pinigų kelionė. Kiek jums reikia?

— Trijų tūkstančių markių, misterio Klar. Klar persigandęs atsilošė.

— Kodėl tiek daug?

— Pas mus, misterio Klar, neklaučiama, atsiskaitoma sugryžus, — sausai atėjo Smut — ir aš bent panašiai suariau ir su misterio Bilvein.

Svarbiu is redaktorių stakini atsi-dūsta.

— Aš sutinku, — ir matyti, kad jis užsiga.

— Idomu tik tai, ar verta tos sumos pinigų toji jų dama Lindenau, ar kaip ten ją kitaip vadina.

— Perskaitykite mano pasikalbėjimą su Koblin ir jūs tikrai sužinosite su kuo turime reikala. Ir jeigu „Nakties kurjerio“ redaktorių, šiandien, kai išėis mūsų laikraščio numeris, neapslobs, tai aš pasiruošęs į vienuolius užsirašyti.

— Išgelbėk jus Viešpatie nuo tokios nelaimės, — sako Klar trindamas

akinius, — jūs gaunate tris tūkstančius markių.

3 dalis

Authalt stoties likrodis rodo septynias valandas ir 10 minučių. Prie kasų grūdasi žmonės, nuo perono aikštelių bėga žmonės, — tik-ką pribuvo keleivių traukinys

Stoties prieangiuose laudo vaikėzai, už 2 fenigų gatavi jums nunešti bagažą į tolimiausią miesto dalį (o jeigu apsigręsite, tai ir pasprukti su bagazu), eypia šunytis, girdis motinos verkomas, pametusių kūdikį žmonių grupodoj, pirštai vedžioja ant sienų iškabintuose traukinių tvarkaraščiuose, iš gatvės girdis ratu dundėjimas, privažiuoja automobiliai, laikrodžio rodyklė strakitelėja — septynios valandos ir 11 minučių. Kraujama bagažas, atsidaro kiau kasų durelės, skamba pinigai, švėsyčioja bilietai, antlentis rodoma traukinių eėjimo kryptys: Leipzig, Frankfurt, Naisau, Miunchen, Viena-vakarinė. Budapešti...

— Allo, panele!

— Mažutė maloni figūra, tik padavusi bagažo valdininkui savo bilietą, atsigrežia.

— Mosjel!

Priešais ją stovi Smut su tuo pečiu monokliu akyje, su užsmukusia ant akių kelionės „kepke“.

— Bene būsiu aš jums reikalingas kuom nors patarnauti?

— O, ačiu, jau visa susitvarkiau. Kaip malonu, kad jūs atėjote. Ponia atėis pask au, aš atidaviau bagažą, o dabar mes galime pabūti kiek laiko kartu.

— Regis, kad traukinys išėina už 10 minučių? — sako Smut.

— Oi, ne, įsivaizduokite sau, ponias pakeitė kursa. Mes nevaziuojame tiesiai į Vieną. Sekanėiu traukiniu mudvi išvažiuojame į Miuncheną, ten pabūsimė viena-dvi dienas, o paskiau tęsimė kelionę tolyn.

Smutas reikiama mergaitei įsimylėjusio miną ir džiaugiasi, kad ją užkalbino,

nes kitaip tikrai būtų išdundinęs į Vieną. Dabar, suprantama, reikia keisti kryptį: ponias Lindenau vaziuoja Miuncheną ir jis, savaini suprantama, turi vaziuoti į Miuncheną. Skubiai jis žiūri į laikrodį.

— Mes turime dar 90 minučių laiko. Jūs jau viską atlikote? Taip? O kurie jūs, tiesą sakant, lagaminai? Ar tie sit? Na ir bagažo pas jus, gerokai!

Ir tuo tarpu jis akyliai prisiziūri į du didelius kelionės lagaminus, kuriuos uždėjo ant vežimėlio ir veža pro šalį, ant jų užrašai: „Miunchen. Greituoju traukiniu“. Mergina nemelavo.

— Ar nemalonėtumei Tamstele su manim užėiti į „Ekselsior“? Ten gana jauku, geras orkestras, ir čia pat, vos pora žingnių.

— Jūs labai malonus, pone, aš mielau naru.

Paėmusi meilios Smutą už rankos šokio žingsnių, prisiglaudusi prie Smuto, pereina gatvę. Batu valytojas siūlis savo patarnavimais. Laikraščiu pardavėjas šaukia: „Reichskurjer“, „Nakties Kurjeris“, „Vakarinė daina“, skambina tramvajai, girdžda „taksi“ stabdžiai. Ir šit jėdu jau sėdi „Ekselsior“ kavinė, tarnas priminėja užsakymą.

— Ledai su smetonėle, — aiškina kameristė. — Oi, tiesa!..

Ir tuojaus pradeda jinau plepėti, maišydama prancūziškus žodžius su vokiškais. Ir, žinoma, pasakoja apie savo ponią Lindenau. Trys metai, kai jinau su ponias kartu. Ir, mano Dieve, kur tik jėdvi nevazinėjo. O pasaulis toks gražus! Bet Paryžius — tai tiesa, ten jos gimtinė. Todėl niekas neprivalo užsigauti, jeigu jinau reiškia didžiausį norą grįti į Paryžiu.

— Ponas Smut, juk žinote Paryžiu? Ar netiesia?

Bet Smut visą laiką nepastebimai žiūri į laikrodį.

Jis žino pakankamai. Bet jam reikia dar pakeisti savo bilietą. Ir dar, jis

paivalo taip padaryti, kad ši mergelė nesužinotų, jog ir jis važiuos tuo pačiu traukiniu.

— Panele, malonėkite man duoti jūsų adresa, aš jums daug rašysiu, juk mes būtinai palaikysime draugystę, ar netiesia?

— Gal būt... Ir jinau susiraukia.

— Gal būt — kas? — klausia Smut, degdamas iš smalsumo.

— Oi, negalima juk visa išanksto permatyti. Gali būti, kad mes susitiksimė, man tenka daug važinėti. Juk panelė visada suteikusite man žinių, kur jūs gyvenisite. Kur judvi sustosis Miunchene? Vienoje? Tikiuosi, man leista bus tai užsirašyti? Na, o dabar, manau, mums jau laikas skirtis ir — kelionėn. Panelė, žinoma, nedarysite taip, kad ponias jės lauktų?

— Oi, ne. Bet nejaugi jau taip vėlu?

Tokių būdu ir aš turiu skubėti. Bet žiūrėkite, gerutis rašykite, viską smulkiai. Aš taip džiaugsiuosiu sulaukus nuo jūsų žineliu ir visada atsakinėsiu.

Bet staiga jinau susigriebia.

— Oi, kokias aš kvaila. Aš vis dar nežinau, kas jūs toksai? Ir kokių adresu aš turėsiu jums rašyti?

— Smut nepastebėtai krūptelėja.

Kokiems gi galams tai mažai kameristei reikalingas jo vardas? Ir monoklis išslysta jam iš akies.

— Aš vadinauos, sako jis, — mane vadina... Ir dvidešimtis vardu perbėga jo mintyse, bet nė vienas jam netinka. Bet staiga žybtelėjo vienas ir užtemdo kitus.

— Viliam Bratt, mano mažyte, regis tai nebus sunku prisiminti?

— Viliam Bratt, — kartoja jinau, — Viliam... Oi!..

Ir vėl jos lūpos išsitiesia.

— Ligį pasimatymo, Viliam.

(Taša seka).

Linksmoji Valanda

Tarno gudrybė.

Pono tarnas, norėdamas pasipelnyti, štai ką padarė: Papirovė penkis savo pono kiaules ir jų mėšą pardavė, pinigų, žinoma, pasiėmė sau. Kad pasiėmus prieš poną, nupiaustė visu 5-kių kiaulių uodegas ir sukiojo žemėn taip, kad galai matytųs.

Nubėgo pas poną ir šaukia:

— Eik žiūrėk, jau visos tavo kiaulės sulindo į žemę tik uodegų galai matyt.

Ponas bijodamas, kad kiaulės visai neįlystų žemėn, liepė jas traukti už uodegų lauk.

Tarnas kaip trauks visu smarkumu ir nutraukė visas uodegas, o kiaules žemėn prarijo.

Ponas nusilūnė, o tarnas apsidžiangė, kad gerai pavyko.

X.

Pigi pramoga.

Viename Badėno mieste, Vokietijoje piliečiai pasiūlė miesto savivaldybei surūšiti pramogėle. Susirinkusi miesto taryba pasakė: „Kodėl ne? Prašom!“ Bet visa bėda, kad nebuvo pinigų. Išsintingieji tarybos nariai ilgai suko galvas, bet nieko negalėjo sugalvoti. Rasit, toks geras pasiūlymas ir būtų ilgesį neįvykdytas, tik čia visus išgelbėjo raštininko su manumas. Kada visų galvos nuo galvojimo įkaito, jis atsistojė ir pratarė: „Žinot, kas daryti? Pakarkim prekyvietę burništą. Tas mums nieko nekostuos, o visuomenė turė pramogėle!“ Toks patarimas rado didžiausią pritarimą, bet nebuvo įvykdytas. Matot, burništis labai tepanorėjo su mieluoju gyvenimu atsiskirti ir ten pat drožė raštininkui į ausį ir panaikino nutarimą.

Miestelėnai po to visą savaitę juokais leipo dėl to įvykio. Vadinas, pamoga buvo patiekta, tik truputį kitokia!

Ks.

Senmergė ir elgeta.

Senmergė: te tau, seneli, pusliti, — paimeisk, kad Dievas duotų man, ko aš trokštu.

Elgeta: priėmęs pusliti, ir išlėto permetęs senmergę nuo kojų iki galvos, ir atsidusęs tarė: pasimelsiu — bet vargu maėys — jau esi persona.

— Pone Bože moj, ja jestam sluga tvoj, a žona moj služebnica tvoj! I dlia tegu ja jes am slachcie, — taip meldavos lietuvis lenkinimo laikais vedęs lenkišką moterį.

— Nuo pavictrės, bado, ugwies, ir nuo lenkiškos giminės, išgelbek mus Viešpatie, — tip meldžias lietuvis dabar dar nevedęs.

Plunksnos fabrikas.

Dėde, pasakyk man, ar aš galiu gauti darbo tame fabrike, kur plunksnas plėšo; aš tą darbą dar gerai prisimenu iš pienenyšės, būdavo mama, „Rauluk! plunksnų plėšyti!“ aš tuoj prie rečio sėdu ir smulkiai plėšau. — Kur tas fabrikas? — paklausė dėdė Raulo. — Nugi čia, Sāo Paulo mieste, „Lietuvis Brazilijoje“ skelbia „plunksnos darbininkų į darbą“. — Na tu, Rauluti, tu tikras Raulas, neperskaitai laikraštį viską, — pamatai porą žodžių ir kalbi: „skelbimas“, visai ne skelbimas, bet kvietimas; ten kviečia prisidėti plunksnos darbu, — reiskia, parašyti ką nors įdomaus į laikraštį, kad jis būtų įdomenis skaitytojams skaityti o tau tik reklamos, skelbimai, ir daugiau

nieko, žiopy. — Dėde, tu neįvyk, nes aš taip įprat-u skaitydamas „P. A. Lietuvis“: Universal, Germanika, Royal, Nova Lithuania, Balsam s. Aleno ir viskas; poperis sulenkta, iš viršaus laivas, iš vidurio laivas, aš maniau, kad ir čionai tas pats. Daržinis.

Kiniškai.

Li-Chan-Cangas, būnant Europoje, uždėjo vainiką ant Gordono kapo. Gordono giminės dėkodami vėliau pasiuntė jam į Kiniją, kaip dovana, puikiausį buldogą, gavusį premiją visų šunų mugėje. Kuriam laikui praslinkus gavo jie dėkingumo laiška nuo Li-Chan-Cango, kuriame rašo: „Nuosirdžiai dėkuoju Jums už puikią dovana. Gaila tik, kad aš jau senas ir mano plevas neišneša šuns mėšos. Užtai mano tarnautojai iki šiam laikui su džiangsu mini šią puikią „mėšą“.

Galim sau įvaizdinti nusistebėjimą Gordono giminių, Jie visai ir nematė, kad Kinijoje šuns mėša skaitosi gordumynu...

Viktoras Kropas

Galvosukio tilpusio Nr. 3 spendimas.

I

Plaukia du rusai; vienas pasilieka, o antras grįžta.

Plaukia vėl du rusai; su laiveliu grįžta vienas rusas.

Plaukia dabar du lietuviai; su laiveliu grįžta vienas lietuvis ir vienas rusas.

Plaukia du lietuviai, grįžta rusas. Tokiu būdu lietuviai tapo perkelti į kitą upės pusę.

III

Žvirbliu buvo keturi, o medžiū trys. Teisingai išsprende: Ant. Botyrius, Jonas Gudonis, Anzelmas Černišuskas — visi Sāo Paulo, Juozas Piragis iš Petropolio ir Juozas Krapas iš Pitanguiras.

„LIETUVIO BRAZILIJOS“

Skaitytojams

Jeit norit, kad Jūs gal laiška nežūtų, rašykite savo antrašą taip:

Vardas, pavardė

Caixa postal 3311 - S. PAULO

Tik 14 sklypų

Parsiduos šia ateinančią savaitę inžin. NIKITINO CHACAROJE „ESPERANÇA“ ties siaur. geležk. stotimi Gopouva (Santa Anna) S. Pauli. Žemė visa apdirbta; dalis apsodinta ananasais, vynuogėmis ir vaisių medžiais. Vieta — kai rojus, kainos nuo 5 ligi 7 mlr. už kv. metrą.

Igalioti pardavėjai:

CASA DE COMMERCCIO “INTERNACIONAL”

Rua da Conceição N. 75 :: S. PAULO

Kreipkitės skubiai, važiuokite pažiūrėti, o beabejo pirksite.

Miestietis.

N-sko atsargos bataliono kareivinėse buvo triukšminga ir linksna: kareiviai rengėsi eiti į miestą, ir tarėsi, kaip geriau praleisti sekmadienio dieną.

— Eit, Mykai! — rėkė rūdaplankis, linksmas Pumputis, — ką tu taip ilgai krapštai! Eikim greičiau, brolyti! Nes laikas veltui bėga!

— Te sau bėga, — atsiliepė geltonplankis Mykas, — juk ne į vestuves, suspėsim!

— O kam tu taip rengiesi! Ar sužadotinui manai tapti? Marę manai vestit!

— Ko lėdi, glušai? Kas tau per dalykas?

— Na, o kaipgi tavo gražuolė-kaimietė Ona? Jau atstadydinta? — nesiliovė Pumputis.

— Girdi, Pumputi, eik šalyn! Ir ko tau reikia?... Na, ant galo, eikim ar ką! — Ir du draugu iškeliauja į miestą. Diena buvo giedri, saulėta. Gatvėmis kur-tai skubėdami ėjo šventadienio rūbais apsirengę žmonės; skambėjo bažnyčių varpai.

Mykas tylėjo. Jo ūpas buvo sugadintas priminimu apie gražuolę — zaimietę Oną.

Jis jaučia savyje kokį-tai neramumą: iš vienos pusės — miestas su visomis malonybėmis: čia draugai, draugės, teatrai, žodžiu linksmas gyvenimas, o iš kitos — kaimas. Štai tėvas nepatenkintas rašo: — kariuomenėje tarnaujį, Mykai, o naudo jokios nei sau, nei mums. Nors lenkus mušti eitum, o dabar ka? Ir aamai be darbininko, bet ir kareivis tu netikęs! Žinai tik uliavoti!

Skriauda Mykui nuo šių žodžių bet į namus grįžti? Nel juk ten darbas ne toks, kaip čia „ant u siėmimū“.

Tėvas vis į sprandą varo, biskį ne-taip, tai ir į dantis gausi, o čia, tarnyboje, visai kas kita, karininkai net „Tarn-

stu“ vadina mat dabar tėvynėje laisvė!

Bet sielos gilumoje Mykui gėda. Jaučia jis netaip reikia gyventi ir tarnauti! Kai-kada, kai prisiklauso apie vargus ir visuomenės trukumus, kad maži vaikai be pieno ir net be duonos kai-kur sėdi, tai gėda valgyti žirninę zupe su mėsa, dieną praėjo, o Mykas ir aut „užsiėmimū“ nebuvo, patinęjo!

Veltui jis varo šalyn šias mintis, nori gyventi ir apie nieką negalvoti, kaip gyvena dauguma kareivių — lenda ir lenda šios mintys į galvą ir gadi-na linksmaus gyvenimo visą malonumą!

— Štai pavyzdžiū, paimti nors, Marę, — galvoja Mykas, ji su skrybėlaitė vaikščioja, ne tai, kaip Ona; bėsa. Pas Marę frizurai štai kosie, kaip pas panytę, o Ona apsikudlavusi! Pas Marę suknelė miestieška, poniška, o Ona kaimiška vaikščioja! Apsėjimas ir gi, pas Marę mandagus — malonus, o Ona — glušas — ant glušo, žinksnio žengti nemoka!

Bet jaučiasi Mykui, kad vis-gi Ona jam arimesnė, negu Marė, kad pas Oną ant liežuvio ir prote — viena, o pas Marę — ne. Kae Ona jį myli ir gaili šąžiniškai; o Marė už dovanėlę, ir pinigėlius.

Ir nekaip negali Mykas to visko suprasti, nes čia viskas gudriai supinta. Štai kodėl jis paniures ėjo gatve.

— Mykuti! — staigą išgirdo jis ir pasidairęs pamatė šventadieniškai apsi-rengusią Marę.

— Kur taip skubinate, manęs nepripažistate? Koketiškai sakė ji.

Mykas atsiminė, kad reikia miestieš-kai „apsieiti“ ir atsakė:

— Mat maniau, kaip čia Jums patikti; Jūs, mat, panelė mandagi, rimta.

— O, Mykai, kaip tu specialiai išsireikšti pradėjai, — prabilo Pumputis — ne tai, kai buvai — nedakepes — kaimietis! Na, tui ka, eikim, reiskia, į

miesto sodną, o vakare — teatran. Ar taip Mykut?

— Eikim — atsakė Mykas, ir pradėjo plepėti su draugu ir Mare apie paskutinius miesto naujienas.

Staigū, gatvėje priešais juos pasirodė dvi kaimiškos bobos ir aukštas, stiprus kaimietis.

— Mykai, a Mykai, — suriko kaimietis — tu, kas-tai, brolio nepripažįsti? Mat, koks iciligtas pasidarė! O mes štai su Ona ir jos teta miestan atvažiu-vom tave aplankyti! Na, eikš pasibučiuo-sim!

— Mykas buvo sugėdintas. Iš vienos pusės, jis buvo labai linksmas, kad sutiko broli, Oną ir jos tetulę — savo gimines, o iš kitos — jam buvo gėda prieš Marę ir piktai šypsujantį Pumpu-tį, kad šis purvinais kaimietis — jo bro-lis, o šios bobos — jo pažįstamos.

— Tu užek pas mane penktą valandą, tada pasikalbėsime, o dabar aš, matai, užimtas, man reikalinga eiti. Štai ateikite, kaip sakiau, tai ir pasikalbėsime — prašneko jis piktai, ir nuėjo toliau, palikęs savo nustebusius svečius.

Diena buvo galintai sugadinta. Jau 3 valandą Mykas atsiveikino su prisiputusia Mare ir pyk-tančiu Pumpu-čiu ir pasiskubino į kareivines, kad susitikti su savaisiais.

Bet atėjo 5 valanda ir niekas ne-atvyko.

— Tai aš juos užgavau — pagal-vojo jis — neateis dabar!

Skaudu pasidarė Mykui. Jis atsigulė ant nary, apsiklojo šineliu ir ilgai, ilgai galvojo apie viską. Kai atsigulė ir užmigo draugai ir kareivinėse pasidarė tyla, jis išsėmė suglamžyta Onos fotografiją, pabučiavo ją karštai ir, kaip vaikas, apsiplėlė šaromis.

Viktoras Kropas

MERGUŽĖLĖ

Man mamytė vis kalbėjo Juoda rūbą siūtis. O aš, suvis nenorėjau Vienulyne būti.

Vienolyne kieta lova, Negaliu miegoti, Reikia anksti rytą kelti Valandas giedoti.

Atsikėlus anksti rytą, Eju ant maldos Mano mintys tokios buvo, Kaip ir visados.

Sugrįžau aš pas mamytę, Verkdamas prašiau, Mano alpstaucią širdelę Nuraminink greičiau.

Veik mane į gražų miestą, Gražiau parėdyk. Ir gražiausioj miesto gatvėj Butą pasamdyk.

Nuvežė Sāo Paulo miestan. Aš viena likau. Kaip ėjau aš pavaikščioti Braziljantą sutikau.

Jis į mane pažiūrėjo Ir paklausė, kur einu. Atsakiau, kad į teatrą, Jeigu nori eikš kartu.

Taip, jis mane ilgai lankė, Veik trejus metus. Aš jį labai mylėjau, Nes jis buv' gražus.

Jisai mane ilgai lankęs. Pametė lankyt... Oit' mano miela mamytel' Ka dabar daryti?

Ne-aš-ra-šiau.

1929-1-27

Brazilijos žinios

Kiek imigrantų gavo Brazilija sausio mėnesį.

Sulig valdžios statistika į Braziliją sausio mėnesį atvyko svetimtųjų vieni tik per Santos uostą 7.000 žmonių. Šiomis dienomis atvyksta dar 2.000 žmonių.

Brazilijos sostinė puošiasi.

Rio de Janeiro miesto valdyba atgavo miesto papušeimui 5 tūkstančius kontų, tai yra apie 600 tūkstančių dolerių. Pirmiausia bus kreipiamas dėmesys į sodnų sutvarkymus ypatingai zoologijos ir botanikos sodnai, paskui į gatvių grindimą.

Eksportas ir importas.

Agrikultūros sekretoriatas São Paulo atstodas paduoda statistines žinias, kiek eksportuota ir importuota 1928 metais. Pasirodo, kad vien tik per Santos uostą eksportuota užsienin įvairių prekių ir ūkio produktų už 1 milijoną 906 tūks-

nus ir 800 kontų (217 milijonai dolerių), o importuota Brazilijon už 1 milijoną 323 tūkst. 363 kontus (apie 160 milijonų dolerių). Reikia Brazilijos ekonomini balansas yra aktyvus, eksportas didesnis už importą. Daugiausia eksportuota Vokietijon ir Šiaurinėn Amerikon.

Balsi žmogžudystė.

Santos mieste gatvėje General Camara N. 191 moteriškė Olga Branca tapo savo meilužio Antonio Toval Perez nužudyta.

Antonio ir Olga gyveno ilgą laiką drauge didžiausioje meileje, bet vėliau Olga pasidarė šaltesnė jam, nes pradėjo mylėti kita. Sužinojęs tai Antonio nusistatė baigti šį klausimą ir štai nurykė pas ją ir radęs ją gulintą lovoje su skustuvu papiove, padarydamas net 20 žaizdų. Žmogžudys suimtas.

São Paulo mieste irgi įvyko žmogžudystė Ipirangoje, kur buvo nužudytas vaikas Poyares. Žmogžudys

Raimundo dos Reis įago suimtas.

Pasirodo, kad jis jau vieną žmogžudystę yra padaręs. Kuomet policijai buvo užklaustas, kiek jau turi aukų, atsakė: „dabar suskaityt negalėčiau, bet galiu pasakyti tik, kad „mažai multa gente“ — nužudžiu daug žmonių“.

Kas įdomiausia, kad iš savo aukų nieko neimdavo; pasitinkindavo vien tik nužudymu.

Malūnė peštinės.

Iš Bombaim pranešama, kad ten 4 vasario malūne darbininkų tarpe įvyko peštinės. Pasekmės — šeši asmens mirtingai nužudyti ir keliolika sunkiai sužeista.

Pats nusižudė.

Vasario 4 d. Viloj Monumento Roque Rodrigues norėjo su skustuvu pašauti savo žmoną Maria Paunę, bet ji pabėgo. Tuomet pats nuėjo į miegamąjį kambarį ir nusišovė. Žmona pareiškė policijai, kad tarpe jų jokių nesupratimų nebuvo. Gyveno visą laiką didelį santokoj.

Lietuvio skundas.

6 vasario Petras Kakasauskas, gyvenas rua Afonso Penna, 51 N. pranešė policijai, kad jį apvogė jį draugas Povilas Mikuleckis, pasisavindamas 350 milreisu pinigais ir sidabrinį laikrodį vertės 200 milre!

Povilas Mikuleckis suimtas; vagystėje prisipažino, pas jį rado tik laikrodį, bet pinigų jau buvo išleisęs.

Atiduotas teisman ir pasodintas kalėjiman.

Užmušė Kurityboj, o São Paule jį suėmė.

1928 m. Kurityboj įvyko žmogžudystė, kurią papildė Manvilas Lourenas. Iš kalėjimo pabėgo ir atvyko į São Paulo. Čia gyveno sau ramiai. Manydamas, kad apie jį policija nežino nieko, nuvyko pas Delegatą išsiimti dokumentus.

Bet koks buvo jo išstebėjimas, kuomet delegatas jam pranešė „Vos esate preso“ — Tamsta esi areštuotas. Ir dabar nabagaš, pasiūstas, atgal į Kuritybą pasiimti sau užmokėsi.

Vagių gauja suimta.

Geresniam pasisekimui São Paulo vagys susiorganizavo į draugiją, kurią pavadino „Vidurnakčio liūtas“. Narių ši draugija turėjo gana daug, ir tai įvairio plauko: balti ir juodi, tautiečiai ir svetimtūčiai, vyrai ir moters, inteligentai ir praščokai, nors visi apsiręngti privalėjo gerai, seni ir janti.

Darbo sutartinai ir organizuotai. Pavogę kokį nors daiktą, palikdavo savininkui vižlitiu kortelę „Vidurnakčio liūtas“. Pirmiaukavo tai draugijai: Jau Antonio de Silva.

Viskas būtų gerai, jei ne vienas įvykis, kuris atsitiko gruodžio 31 d. Tam naktį norėjo uzdirbti naujienas matams. Visi nariai nuvyko atskirais keliais. Du iš jų nakties metu nuvyko į Rua Bresser 441 nr. išvalyti Montanario prekybos namus. Pūmė, kas reikalinga, išėjo, bet pasijad, linti nesugebėjo. Susiginėjo ir Luiz Gonzaga šovė kitam į kofas. Tas, zinoma nuvyko į Santa Casa, o iš ten į policiją ir viską papasakojo. Policijos agentai pradėjo sekti visus narius, kuriuos pamažu ir suėmė. Tokiu būdu draugija tapo likviduota. Kalėjime jau sėdi 17 tos draugijos narių.

Tad teisingai sakoma, kad viskas ankščiau ar vėliau išeis aikštėn.

Stebuklių sala.

Nigabai sala, gulinti Pelinezijos rajone, šiuo metu sudomino visus pasaulio mokslininkus. Tenai nuvyko mokslininkas biologas daktaras Švagerer.

D-ro Švagerero ekspedicija Nigabai saloj surinko stebėtinų žinių. Tai, tikrai stebukly sala. Ir žmonės, ir gyvuliai, ir augalai tame krašte būna milžiniški. Suaugęs europietis, palygintas su Nigabai salos žmonėmis, atrodo kvėktaukas. Vėžliai ten tokie dideli, kad laisvai neša žmogų. O milžiniškas vietinės plaštakės vietos gyventojai medžioja lankais ir strėlėmis. Didžiuliai salos paukščiai primena kažkokias prieškarines baidyklas.

D-ro Švagerero pastebėjimu Nigabai saloje gyvena dvi žmonių rasės, iš kurių viena susideda beveik visa iš milžinų. D.

Reialingi

„Lietuvio Brazilijoj“ administracijai laikraščio platintojai S. Paulo priemiesčiuos ir provincijoj. Taipgi reikalingi metinės laikraščio prenumeratos rinkėjai. Už atliktą darbą mokame gerus nuosimčius!

Asmeniškai kreiptis į redakciją:

Rua da Conceição nr. 75 (ties Luz štotimi) arba laiškais tokiu adresu:

„Lietuvis Brazilijoj caixa“, postal 3311 :: S. PAULO

KRAUTUVĖ

RUA S. BENTO, 8

CAIXA POSTAL: 1524

Telephone 2-2915, 2-0499

Telegr. adr. KAMERISTO

RAMOS, EVARISTO & CIA

SÃO PAULO IMPORTERIAI

SANDĖLIAI

RUA DA MOÓCA, 261

SANDĖLIS 2 ir 3

RAKTAS S. P. R.

GELEZIES REIKMENS IR MEDZIAGA

DEL

STATYBOS, DIRBTUVIŲ

IR

FABRIKU.

INSTRUMENTAI - IRANKIAI

DEL

DAILĖS ISTAIGU

IR

INDUSTRIJOS

INSTUMENTAI „RAMERISTO“

IVAIRUS INDAI

STIKLAS

IR

Fantastiniai dalykai

PLIENAS GELEŽIS

DRATAS

TRIUBOS SAPOS.

IVAIRI MEDZIAGA ir tt.

SKUBEKIT!

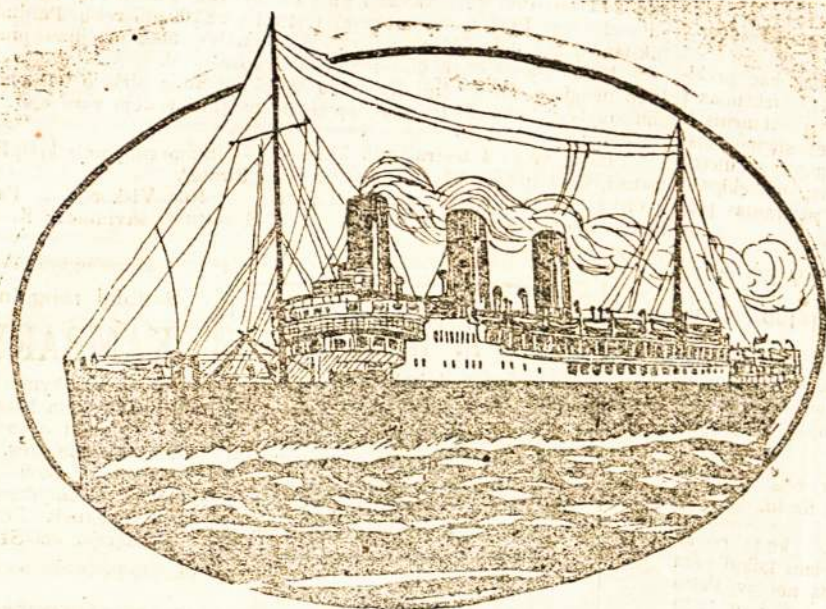
Pasinaudoti paskutine proga! Sklypų vendami ir turį nuolatini darbą vieto: išpardavimas VILLA FACCHINI baigiamas. Jūs draugai ir pažystami, nusipirkę ten sklypus džiaugiasi begyvendami ir turį nuolatini darbą vietoje. O jūs ką laukiate? Juk greitai nebus nė vieno sklypo! Gailėsitės, bet bus vėlu.

MŪSŲ ADRESAS:

PRAÇA DA SE N. 3, 4 and.

Generalinė atstovybė: „INTERNACIONAL“, Rua da Conceição nr. 75 (Lietuvių biūras)

Agentūra: Rua Domingos de Moraes nr. 289

TAUTIEČIAI!

Ko Jūs laukiate? Ar laivakorčių pabrangimo?
Juk Jūsų pažįstami beveik kiekvieną dieną
vyksta į Tėvynę per mūsų biurą.

Skubėkit užsakyti sau laivakorčių, kol dar laikas. Mes
kainas dar nepakėlėm.

Veliau bus brangiau

CASA DO COMMERÇIO

„INTERNACIONAL“

Rua da Conceição, 75 - Tel. 4-0896 - S. PAULO

W. C. Gavensky ir P. J. Butkus

PILIEČIAI! Kas nori gražiai ir pigiai apsirengti,
eikit į

CASA SEMINARIO

T. BEREZIN ir M. RABINOVITCH
Rua do Seminario N. 15 (netoli pašto)
Teleph. 4-3373

Kostiūmai sulig mieros už 100, 120 ir 140 milreisy ir
t. t. Darbas garantuotas. Kalbama visomis Europos
kalbomis.

PIGUS ŽEMĖS SKLYPAI

Dar nevėlu įsigyti geriausiomis sąlygomis nuosavą žemės
sklypą su namu geroje ir pramoningoje S. Paulo miesto
dalyje, kur jau apsigyveno keletas šimtų Lietuvos
piliečių-seimų.

PRAÇA DA SE', 34
Sala 10-12, Telephone 3-3863

AV. PAES DE BARROS, 9
casa 3 (Moo'ca) greta rusų aptiekos

MATAS IVANAUSKAS

AGENCIA POPULAR

AVENIDA S. JOÃO, 85-A Sobrelója
sala 3. Telephonas 4-8040

(priešais centralinį paštą)
Kas nori gauti tarnybą ge-
resniuose namuose S. Paule,
jei tik biskj moka portuga-
liškai, tekreipiasi pas mus.
PATARNAUSIM VELTUI.

TAUTIEČIAI!

Jau išėjo iš spaudos

Brazilijos

Lietuvių darbininkų
kalendorius

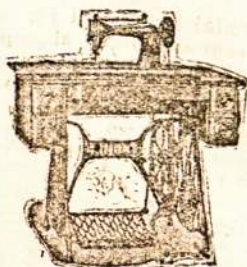
„SPINDULYS“

Kaina vietoje tikrai 2\$000,
užsieny 3\$000. Platin-
tojams nuolaida.
Kreiptis su užsakymais
šiuo adresu:

Redak. „Lituvio Brazilijoje“ R. DA CONCEIÇÃO Nr. 75
KOSTAS UCKUS Rua Visconde de Parnahyba,
Nr. 299

„GARSO“ Redakcijoj Rua da Graça, Nr. 89

SIUVAMŲ MAŠINŲ KARAGIENĖ!

Mūsų įstaiga nuolat turi dide-
liam pasirinkime rankinis ir ko-
jines siuvamas mašinas naujas ir
vartotas, 7 stalčiais, gerais prie-
taisais. Kainos nuo 80\$000 ligi
500\$000.

Mes taipgi taisome ir perdir-
bame visokių tipų siuvamasias
mašinas.

Turime pardavimui visokių ple-
kštelių ir elektrinių gramafonų.
Kainos pigios tikrai pas mus.

RUA PIRATININGA nr. 122. TELPH. 9-0235.

Lacarte & Frangione.

DOCTOR JAYME MARCONDES

ADVOKATAS

Priima komercines ir kriminalines, civilines ir kitas
bylas. Sustato įvairius prašymus viešoms ir kariškoms
įstaigoms.

Teismo bylos.

Biuras: RUA S. BENTO, 12, Sobrelója
S. PAULO

Nuo 11 val. 30 min. iki 4 po pietų

DOMÉS.

Kas norit gardžiai ir pigiai pavalgyt, eikit į botequim

ADRIANO PINHEIRO

Rua da Conceição. 69. S. PAULO.

prie pat CASA „INTERNACIONAL“.
Galima gauti šiltus pietus ir vakarienes. Įvairūs šalti užkan-
dziai. Kainos pigios.

Dantų Gydytojas

F. ŠTRAICHMAN — L. MAURANO

Atvykęs iš Rygos miesto.

Specialistas sudejimo dantų, traukimo be skausmų. Darbas
garantuotas. Priėmimo valandos: Nuo 10-os ligi 8 val.
vakaro Sekmadienis nuo 8 ligi 10 val. ryto.

Rua das Palmeiras 68 nr. S. Paulo.

Kalba latviškai ir rusiškai.

SPAUSTUVĖ „BIRUTĖ“ priima įvairius spaudos darbus
RUA VISCONDE DE PARNAHYBA 299

DANTŲ GYDYTOJA

Elena Kuselevskaja

Priima nuo 12 iki 21

Galima susikalbėti ir rusiškai

Rua Aurora, N. 94

S. PAULO

Laikrodininkas — spe-
cialistas.

Priima pataisyti įvairius
laikrodžius, chronometrus,
repetitorius ir kita. Darbas
garantuotas.

Taip pat parduodama sien-
iniai ir kišeniniai laikro-
dziai „Omega“ nuo 65\$000.
Budilnikai įvairių firmų
nuo 14\$000.

Beto perkama senas sidab-
ras, auksas ir briliantai. Mo-
kama gerai.

DANIEL GOLDSTEIN.
„CASA VIENNA“
Avenida São Jão 106-A

Aptieka
„MUNICIPAL“

Aptiekos įvairios prekės,
cheminiai išdirbiniai, mini-
ralų vandens, parfumerija
vietis ir užsienio išdirbimo

A. Gorenšteinas.

Rua Barão de Itapetinga,
36.

Telef. 4-7757.

Vėliausios žinios

Didžiausias pasauly aeroplanas.

Iš Romos pranešama, kad žinomas italų inžinierius Gianni Caprari užbaigė antrą planą, sulig kuriuo bus pastatytas didžiausias pasauly aeroplanas.

Ta milžiniška mašina bus naudojama Italijos kariuomenei. Ji svers 15 tonų ir turės talpumo pervežimui taip pat iki 15 tonų.

Ji bus varoma šešių motorų, kurie turės po tūkstantį arklių jėgų ir darys į valandą 120 milijų išsilaukiant ore 70 valandų.

Aeroplanas turės 40 pėdų aukščio ir 73 pėdas ilgio, o sparnai bus 163 pėdų ilgio.

Jo pastatymas bus užbaigtas už 18 mėnesių Milanė ir pirmieji bandymai bus padaryti ateinančią vasarą.

Aeroplanas galės pakelti 100 asmenų.

Komunizmas Rumunijoje.

Gautomis iš Vienos žiniomis Rumunijos sostinėje Bukareste įvyko komunistinė demonstracija prieš karališką žeimą. Laikė susirinkimo aikštėje Dosla buvo suplėšyti paveikslai mirusiojo karaliaus Ferdinando, karalienės Marijos ir mažo sūnaus Mykolo.

Po to įvykiu 200 komunistų buvo areštuota.

Vėl Ispanijoje rėoliucija.

Dar neseniai, būtent sausio 30 d. Ispanijoje įvyko sukilimas prieš diktatorių Primo de Rivero valdžią. Sukilimas buvo nunaištas.

Dabar, vasario 3 d. vėl įvyko naujos sukilimas. Prasidėjo Valencijos mieste. Sukilime dalyvavo net atskirų kariuomenės dalių vadai.

Primo de Rivera įvedė visamą kraštą sustiprintą karo stovį. Eina sukilėlių suėmimai. Skaudūs dar nežinomas, bet spėjama — bus didelis. Valencijos komendantas generolas Castro Girona suimtas ir atiduotas garo lauko teisman.

Čekoslovakijoje, dideli šalčiai.

Sulig laikraščiu panešimais Prahoje dideli šalčiai. 4 vasario buvo 27 laipsniai žemiau. Apie Bohemiją ta pačia dieną šalčiai dėjo net iki 37 laipsnių.

Turkijoje irgi dideli šalčiai. Bosforo įlanka apšalo, kas nebuvo atsitikę

Geiau paklausti, negu nežinoti.

1. Klausimas. Ar gali lietuviai, vedę brazilijką, grįžti Lietuvon? Ar reikalingas tamet kitas pasas?

K. G.

Atsakymas. Einant Brazilijos Respublikos Konstitucija vizi svetimtaučiai vedę braziljokas tampa Brazilijos pavaldiniais, tuo pačiu svetimtaučio pasas jau daugiau neturi vertės. Tas pats, jeigu svetimtaučė ištekta už braziljoką, ji savaime tampa Brazilijos pavaldinė. Norint važiuoti savo tėvynei, pav. Lietuvon, reikia išimti Brazilijos užsienio pasą ir gauti visą iš Lietuvos Konsulo.

2 Klausimas. Kiek laiko reikia išstarnauti įstaigoj, kad gauti atostogų?

P.

Atsakymas. Gavimui atostogų reikia išstarnauti įstaigoje 12 mėnesių. Atostogų laikas — 2 savaitės ir už jas sumokama. Jei nenori naudotis atostogomis, tai vis vien tur but atlyginta. Tuo reikalu yra išleistas įstatymas. Jis liečia visus fabrikuos, dirbtuves, komercines įstaigas, bankus ir šiaip įvairius įmones.

3 Klausimas. Ar Brazilijos pavaldinys gali laisvai važiuoti Šiaurine Amerikon?

B.

Atsakymas. Ši urinės Amerikos valdžia kiekvienai valstybei paskyrė emigrantams normą, t. yra kiek žmonių iš tos valstybės gali įvažiuoti Amerikon. Jei ta norma dar neišaiškota, tai tuomet reikia užsirašyti į eilę ir laukti. Laisvas įvažiavimas yra uždraustas. Žinoma, galima važiuoti, jei tik gausi vizą ir turi pakankamai... pinigų

Nuskendo vokiečių laivas „Deister“.

Iš Lisabono pranešama, kad prekinių vokiečių laivas „Deister“ įeidamas į Leixões uostą susitrenkė į akmenis ir nuskendo. Tuo laiku jūroj siautė baidis audra ir skęstantiems nepavyko suteikti pagalbos. Žuvo 25 asmenys; visi ekipažo tarnautojai. Laivas buvo prikrautas prekėmis svoryje 2800 tonų.

Popiežiaus Benedikto XV 50 metų kunigystės sukaktuvių jubiliejus.

Žiniomis iš Rowos Popiežiaus Benedikto XV 50 metų kunigystės jubiliejinei šventei paminėti Rymo katalikal suteikt puiku medinį sostą padarytą sulig senovės stilium.

Laikė šventės sostą bus įrengtas Sextino koplyčioj parodos tikslu.

Be to, įdomiausia, kad popiežius nuo 1870 metų iki šiam laikui nėra dar buvęs nei viena kartą nei šv. Petro bažnyčioj nei Sixtino koplyčioj ir 1929 metai sąryš su jubiliejaus švente keičia savo senas tradicijas, kurios turi didelę katalikiškame pasaulyje reikšmės.

jau 25 metai. Del šalčių vilkai bėga į kaimus. Juodojoj jūroj didelė aušra. Daug laivų randaš pavojuje.

Italijoje taip pat atsinaujino šalčiai. Kai kuriose vietose temperatūra daėina iki 20 laipsnių.

Pasikėsėjimas nužudyti popiežiaus pasiuntinį Ispanijoje.

Iš Romos pranešama, kad vasario 3 d. Madride, Ispanijos sostinėje, buvo padarytas pasikėsėjimas nužudyti Popiežiaus pasiuntinį Tedeschini.

Kuomet pasiuntinys vaikštinėjo sode, koksai tai pilietis su revolveriu rankoje norėjo prie jo prisitvirtinti. Policijai nedaleidus, paleido tris šūvius ir pabėgo.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

P. Pyragiui — Petropolis Tameta kalbamas savo laško žinias galite mums siuntinėti, tik pačias svarbesnes ir įdomesnes, spausdinsim.

P. Girdėjusiam — Rio de Janeiro. Tamsos žinėlę gavom. Ačiū. Spausdinam šitame numery. Rašykite daugiau žinių iš lietuvių kolonijos gyvenimo.

V ZINOKITE KIEKVVIENAS

Kad geriausiai pirkts žemės ūki, nieko nelaukiant, tik naujoje lietuvių kolonijoje Tabatinguaroje. Cananea apskrity.

BET KODEL TENAI?

O gi todėl, kad anglų kompanija jau pasirašė su Ir zilijos Vyriausybe sutartį ir greitai pradeda statyti Cananejoj didelį modernišką uostą, kai Santose.

O gi todėl, kad neužilgio nuo Cananejos pradeda vesti du geležinkelius: vieną į Itapetiungą, kitą į Parana, pro pat lietuvių koloniją.

O gi todėl, kad pačioje kolonijoje yra pakankamai darbų ir pirkusieji jau ten gyvena ir dirba. Ir greitai laiku ars padidės darbai, nes bus pravedama dar viena valdiško kelio šaka per pačią fazendą Tabatinguarą.

Visais reikalais kreiptis į generalinį kolonijos biūrą.

Casa de Comercio ::INTERNACIONAL::

Rua da Conceição nr. 75 (ties Luz stotimi) — S. PAULO

Įdomi statistika.

São Paulo policija paskelbė statistiką, iš kurios matyt, kad visos loterijų kontoros sumokėjo valdžiai vien tik pabaudos per 1928 metus sumoje 1.419 tūkstančių kontų ir 965 milrejus.

Iš tos pačios statistikos matyt, kad 1928 metais S. Paulo mieste buvo 553 „linksmybės“ namai ir 235 specialūs pensionai.

Be to veikė 4 teatrai, 35 kino — teatrai, 2 varijietės, 21 kinamatografai, 2 cirkai, 7 kabaretai, 4 parkai del pasilinkiminių ir 380 šokių salių.

Skelbimas.

Parduodama labai pigiai, beveik vel tui 700 kalendorių „Sviturus“ 1929 m tik už 100 milereisų. Parduodama iš prižasties nesumokėjimo pinigų už darbą spaustuvei.

Sulig pirkėjo noru galima bus panaikinti leidėjo vardas, o parašyti naujas.

Su pasiūlymais kreiptis į spaustuve „Birutė“.

Rua Viskonde de Parnahyba 299. Spaustuvės savininkai: K. Uckus ir K. R.

A. WELIKSON

Laikrodžių ir brangenybių įstaiga

Taisoma įvairūs laikrodžiai. Perkama ir parduodama auksas, sidabras, platina, brangūs akmenys ir užstatai.

RUA II de AGOSTO, 7-B. - S. PAULO

Skubiai reikalingas KAMBARYS

su pilnu užlaikymu, kuriam būtu galima laikyti pianas ir duoti muzikos ir dainavimo pamokos. Pageidaujama apie Stotį Luz pas lietuvius. Pasiūlymus prašau išsiųsti „Lietuvis Brazilijoj“ Redakcijai, del St. K.

BARAS ir RESTORANAS

TEUTO - RUSSO

Seniau „BARAS SUISSO“

Įvairūs užkandžiai, mandagus patarnavimas, švara ir tvarka pavyzdžiausia.

Virtuve prižiūri specialistai rusų virėjai.

VAKARŲ KONCERTAI

Atlankykit, įsitikinsit

Rua Ipiranga 73

LISSENKO ir LITTER

D-ras WLADIMIR de THIMÉ

Vienintėlis rusiškas advokatas S. Paulo. Vertimai, teismo bylos, šoferiams dokumentai, asmens liūdymai, pilietybės gavimo dokumentai «šomados».

Raštinė: Rua São Bento 36 nr. 6 andar, Sala 12

Telef. 22746

Priėmimo valandos: nuo 9 ryto iki 7 val. po pietų.